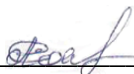

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету мистецтв

 А.В. Соколова

«16» жовтня 2019 року

СИЛАБУС

Шифр і назва спеціальності	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
Назва освітньої програми	Музичне мистецтво в закладах освіти
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Цикл дисциплін	Професійно-орієнтованої (професійної та практичної) підготовки
Шифр за навчальним планом	1.3.1.21

ОСНОВНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ

Загальна кількість годин 420/450 кредитів 14/15
З них аудиторних 168/28/14 поза аудиторних 252/390

Курс і семестр(и) вивчення 4 курс; 7, 8 семестр

Силабус розроблений на підставі навчальної програми «*Основний музичний інструмент*» затвердженої на засіданні Вченої ради ХНПУ імені Г.С. Сковороди протокол № 6 від «29» серпня 2019 року

Розробники програми: Калашник М.П.- доктор мистецтвознавства, професор кафедри музично-інструментальної підготовки вчителя,
Корчагіна Г.С.- кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музично-інструментальної підготовки вчителя

Силабус затверджений на засіданні кафедри музично-інструментальної підготовки вчителя

Протокол № 2 від «23» вересня 2019 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Калашник М.П.
(прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету мистецтв

Протокол № 2 від «08» жовтня 2019 року

Голова

(підпис)

Васильєва О.В.
(прізвище та ініціали)

1. Інформація про викладачів навчальної дисципліни.

1.	ПІБ викладача кафедри (повністю)	Калашник Марія Павлівна
	Посада	завідувач кафедри музично-інструментальної підготовки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
	Науковий ступінь	доктор мистецтвознавства
	Вчене звання	професор
	Наукові інтереси	Сучасне українське інструментальне виконавство: педагогічні, художньо-естетичні, історико-теоретичні, культурологічні аспекти
	Навчальний корпус (адреса), № кабінету	Корпус № 3, пров. Фанінський, 3, ауд. № 406
	Контактна інформація: № телефону, E-mail	Роб. тел. (057) 702-15-26 hnpu_musicart@ukr.net
2.	ПІБ викладача кафедри (повністю)	Матвеева Ольга Олександрівна
	Посада	професор кафедри музично-інструментальної підготовки вчителя Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
	Науковий ступінь	доктор педагогічних наук
	Вчене звання	доцент
	Наукові інтереси	Сучасне українське інструментальне виконавство: педагогічні, художньо-естетичні, історико-теоретичні, культурологічні аспекти
	Навчальний корпус (адреса), № кабінету	Корпус № 3, пров. Фанінський, 3, ауд. № 406
	Контактна інформація: № телефону, E-mail	Роб. тел. (057) 702-15-26 oamat@ukr.net
3.	ПІБ викладача кафедри (повністю)	Кузнецова Ольга Алексіївна
	Посада	професор кафедри музично-

		інструментальної підготовки вчителя Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
	Науковий ступінь	кандидат педагогічних наук
	Вчене звання	професор
	Наукові інтереси	Сучасне українське інструментальне виконавство: педагогічні, художньо-естетичні, історико-теоретичні, культурологічні аспекти
	Навчальний корпус (адреса), № кабінету	Корпус № 3, пров. Фанінський, 3, ауд. № 406
	Контактна інформація: № телефону, E-mail	Роб. тел. (057) 702-15-26 muza.ok@ukr.net
4.	ПІБ викладача кафедри (повністю)	Корчагіна Ганна Сергіївна
	Посада	доцент
	Науковий ступінь	кандидат педагогічних наук
	Вчене звання	-
	Наукові інтереси	
	Навчальний корпус (адреса), № кабінету	Корпус № 3, пров. Фанінський, 3, ауд. № 406
	Контактна інформація: № телефону, E-mail	Роб. тел. (057) 702-15-26 aniko1404@ukr.net
5.	ПІБ викладача кафедри (повністю)	Данилюк Миколай Миколайович
	Посада	доцент
	Науковий ступінь	кандидат педагогічних наук
	Вчене звання	-
	Наукові інтереси	Сучасне українське інструментальне виконавство: педагогічні, художньо-естетичні, історико-теоретичні, культурологічні аспекти
	Навчальний корпус (адреса), № кабінету	Корпус № 3, пров. Фанінський, 3, ауд. № 406
	Контактна інформація: № телефону, E-mail	Роб. тел. (057) 702-15-26 grotesk@ukr.net

6.	ПІБ викладача кафедри (повністю)	Мартем'янова Амалія Володимирівна
	Посада	доцент
	Науковий ступінь	кандидат педагогічних наук
	Вчене звання	-
	Наукові інтереси	Сучасне українське інструментальне виконавство: педагогічні, художньо-естетичні, історико-теоретичні, культурологічні аспекти
	Навчальний корпус (адреса), № кабінету	Корпус № 3, пров. Фанінський, 3, ауд. № 406
	Контактна інформація: № телефону, E-mail	Роб. тел. (057) 702-15-26 amaliya.fiesta@gmail.com
7.	ПІБ викладача кафедри (повністю)	Жуков Василь Павлович
	Посада	Старший викладач кафедри музично-інструментальної підготовки вчителя Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
	Науковий ступінь	
	Вчене звання	
	Наукові інтереси	Інтеграційні процеси у мистецько-педагогічній освіті, інноваційно-орієнтована підготовка майбутніх фахівців мистецького спрямування.
	Навчальний корпус (адреса), № кабінету	Корпус на пров. Фанінському, 3, ауд. № 413
	Контактна інформація: № телефону, E-mail	Роб. тел. (057) 702-15-26 vasil2791@gmail.com

2. Опис навчальної дисципліни.

Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Загальні характеристики	Навчальне навантаження з дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Галузь знань: <u>01 Освіта/Педагогіка</u> (шифр і назва)	Професійно-орієнтованої (професійної та практичної) підготовки	Рік вивчення дисципліни:	
		4	4
	Загальна кількість кредитів – 14	Семестр:	
		7, 8	7,8
Спеціальність: <u>014 Середня освіта</u> (Музичне мистецтво) (код і назва)	Загальна кількість годин – 399	0 год.	0 год.
		Практичні, семінарські, індивідуальні:	
		26 год.	14 год.
Освітній рівень: <u>Бакалавр</u> (бакалавр/магістр)	Модулів – 2	Самостійна робота:	
		63 год.	96 год.
	Мова навчання – українська	Форма підсумкового контролю:	
		іспит	іспит

3. Політика навчальної дисципліни.

Не пропускати індивідуальні заняття, про відсутність за поважних причин доводити до відома викладача заздалегідь.

Обов'язковою є присутність студента на модульному та підсумковому контролях.

Системність і регулярність роботи здобувача вищої освіти з навчальною і нотною літературою.

Здобувач успішно навчається, якщо послідовно набирає кредити, необхідні для здобуття бажаного ступеня. Для цього потрібно, щоб накопичувальний бал був не нижче, ніж 60 за всіма курсами протягом кожного семестру й не менш 60 з основних курсів. Якщо накопичувальний бал нижче 60 балів, здобувач вважається неуспішним і може бути відрахований відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди (у новій редакції)»

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни.

На вивчення навчальної дисципліни *1.3.1.21 Основний музичний інструмент* відводиться 14 кредити.

Пререквізити: основний музичний інструмент (ф-но), елементарна теорія музики та сольфеджіо, гармонія, історія зарубіжної музики, філософія освіти, педагогіка, психологія, теоретичні основи аналізу музичних форм, концертмейстерський клас, світова художня культура.

Постреквізити: гармонія, методика музичного виховання, педагогічна практика.

Програма вибіркової навчальної дисципліни *Основний музичний інструмент* складена відповідно до освітньої програми підготовки фахівців першого «бакалаврського» рівня вищої освіти, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

5. Характеристика навчальної дисципліни

Призначення навчальної дисципліни. Вивчення навчальної дисципліни «Основний музичний інструмент» є опанування музичного матеріалу, свідоме поєднання основних постулатів історії та теорії загальної і музичної педагогіки; доцільність практичного використання шедеврів світового музичного мистецтва різних епох, творів видатних композиторів - класиків та сучасних авторів, новітніх індивідуально-особистісних педагогічних технологій.

Мета та завдання навчальної дисципліни. Метою викладання навчальної дисципліни «Основний музичний інструмент» є виховання висококультурних, широко освічених і підготовлених до фахової та музично-просвітницької діяльності учителів музичного мистецтва загальноосвітніх шкіл, які володіють навичками гри на музичному інструменті, здатні розкрити художньо-образний зміст музичних творів, мають необхідний досвід самостійної роботи з педагогічним та концертним репертуаром й готові до практичної виконавської та педагогічної діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни курс «Основний музичний інструмент» є

- вільне володіння музичним інструментом під час виконання сольних творів; уміння самостійно і художньо розкривати зміст музичного твору засобами музичної виразності;
- володіння необхідними навичками роботи над педагогічним репертуаром та методикою викладання на музичному інструменті, враховуючи специфіку роботи у загальноосвітній школі та педагогічному коледжі;
- виховання навичок самостійної роботи над музичним твором;
- засвоєння найбільш типових рис музики різних стилів, епох, національних шкіл та художніх напрямків;
- робота над репертуаром, який включено у шкільні програми з прослуховування музики;
- використання на практиці останніх досягнень у галузі музичного мистецтва;

- підготовка до музичного просвітництва, проведення тематичних лекцій-концертів;
- виховання гнучкості й швидкості розумових та емоційних дій майбутнього вчителя музики, цілеспрямованості, ініціативності, виконавської волі, творчої активності, здатності до самовиховання, самоконтролю, самоорганізації.

**Програмні результати навчання за дисципліною
«Основний музичний інструмент»**

Сформовані компетентності	Результати навчання за дисципліною	Методи оцінювання	Методи навчання
<p>Володіння виконавськими (інструментальними), інтерпретаційними, артистичними вміннями, демонстрація виконавської надійності учителя музичного мистецтва.</p> <p>Здатність відчувати і демонструвати емоційну чутливість, рефлексію, ціннісне ставлення до творів мистецтва, здійснювати активне сприймання, запам'ятовування, збереження, відтворення і художньо-педагогічне тлумачення змісту і смислу творів музичного мистецтва</p>	<p>знати: історію мистецтва інструменту, на якому навчається студент та його специфіку;</p> <ul style="list-style-type: none"> • методику роботи над музичним твором; • стильові особливості виконання музичних творів, що відповідають певному історико-культурному контексту епохи, стилю, жанру; • акустичні особливості звукоутворення на певному інструменті; • принципи організації ігрового апарату; • основні музичні терміни та поняття в музичному тексті; • головні принципи аплікатури, артикуляції, інтонування та інших засобів виконавської виразності; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • самостійно ознайомлюватися та оволодівати будь-яким 	<p>-усного контролю: індивідуальне прослуховування, академічний концерт, співбесіди, екзаменаційне прослуховування;</p> <p>-самоконтролю: уміння самостійно проаналізувати, цінити виконання творів програмного репертуару, самоаналіз;</p>	<p>створення ситуацій пізнавальної новизни, метод ситуаційного аналізу, виконання навчальних завдань</p> <p>Робота в музичних бібліотеках, Інтернеті, аналіз музично-методичних джерел, складання репертуарного списку; виконання навчальних завдань, інсценування ситуацій, розробка плану індивідуальних занять, репетиційна робота.</p>

	<p>твором та виконувати його на пам'ять;</p> <ul style="list-style-type: none"> • пізнавати та осягати задум композитора, формуючи власну виконавську концепцію твору; • використовувати різноманітні засоби виконавської майстерності, які б відповідали композиторському стилю, художньому змісту твору, особливостям інтонування; • вільно використовувати інструмент у різних видах діяльності на уроках музики (виконання п'єс, їх фрагментів, акомпанементу співу, танцю, ілюстрації під час пояснення нового матеріалу тощо); 		
--	---	--	--

6. Зміст навчальної дисципліни

1 модуль. Вдосконалення та закріплення виконавських навичок

1.1. Опанування аплікатурою на матеріалі гам та арпеджіо

Мажорні гами до 6-х знаків у ключі. Опрацювання нестандартних принципів позиційної аплікатури на матеріалі гам та арпеджіо.

1.2. Розвиток окремих видів техніки на матеріалі етюдів .

Вивчення художніх етюдів на відпрацювання різних видів техніки.

1.3. П'єса

Робота над аплікатурою, характером, динамічним планом п'єси. Основні етапи створення музичного образу

1.4. Поліфонічний твір

Основні етапи опрацювання поліфонічних творів. Методи і форми роботи над багатоголосною фактурою.

1.5. Твір крупної форми

Твір крупної форми (соната, варіації, рондо) і проблеми її виконавської інтерпретації. Штрихові вказівки та особливості мелізматики в класичній музиці. Темпова єдність і ритмічна точність в класичній сонаті. Цілісність форми і стилю в творах крупної форми.

2 модуль. Вдосконалення та закріплення виконавських навичок

2.1. Гама та технічні вправи

Мінорні гама до 6-х знаків у ключі. Опрацювання нестандартних принципів позиційної аплікатури на матеріалі гам та арпеджіо.

2.2. Етюд

Вивчення художніх етюдів на відпрацювання різних видів техніки.

Основні етапи опрацювання поліфонічних творів. Методи і форми роботи над багатоголосною фактурою.

2.3. П'єса українського або зарубіжного композитора

Робота над аплікатурою, характером, динамічним планом п'єси. Основні етапи створення музичного образу.

2.4. Поліфонічний цикл

2.5. Твір крупної форми

Твір крупної форми (соната, варіації, рондо) і проблеми її виконавської інтерпретації. Штрихові вказівки та особливості мелізматики в класичній музиці. Темпова єдність і ритмічна точність в класичній сонаті. Цілісність форми і стилю в творах крупної форми.

Розподіл годин/тем за видами занять

Назви модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		Лекції	Практичні, індивідуальні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота		Лекції	Практичні, індивідуальні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота
1 модуль. Вдосконалення та закріплення виконавських навичок										
1.1. Опанування аплікатурою на матеріалі гам та арпеджіо	8		2		6	10		1		9
1.2. Розвиток окремих видів техніки на матеріалі етюдів.	9		3		6	10		1		9
1.3. П'єса	9		3		6	12		2		10

1.4.Поліфонічний твір	9		3		6	12		2		10
1.5.Твір крупної форми	9		3		6	12		2		10
Разом за модулем 1	44		14		30	56		8		48
2 модуль. Вдосконалення та закріплення виконавських навичок										
2.1.Гами та технічні вправи	8		2		6	10		1		9
2.2.Етюд	9		3		6	10		1		9
2.3.П'єса українського або зарубіжного композитора	5		3		7	11		1		10
2.4.Поліфонічний цикл	10		3		7	11		1		10
2.5.Твір крупної форми	10		3		7	12		2		10
Разом за модулем 2	47		14		33	54		6		48
Усього:	91		26		63	110		14		96

7. Контроль і оцінка результатів навчання

7.1. Види контролю.

Тематичний, модульний, семестровий.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота					Сума
Модуль № 1					
T1	T2	T3	T4	T5	60
10	10	10	15	15	

T1, T2 ... – теми модулів.

7.2. Форми контролю.

Знання та рівень виконання програми студентом на всіх змістовних та залікових модулях підлягають контролю.

Програма екзамену повинна включати:

- *поліфонічний твір* (Приклад для ф-но: Циклічна поліфонія: І.С.Бах. Прелюдія і fuga з ДТК (т.І або ІІ). Французька або англійська сюїта. Партита, Токата. Д.Шостакович. Прелюдія і fuga (24 прелюдії і fugи). М.Скорик. Прелюдія і fuga (12 прелюдій і fug). П.Чайковський. Прелюдія і fuga. С.Франк. Прелюдія, хорал і fuga. Прелюдія, fuga і варіація). Приклад для гітари : І.С. Бах - сюїти для лютні. Л.Вайс - Фантазія ре мінор. Г.Гендель - Сарабанда ре мінор. М.Понсе - Сюїта ля мінор. Приклад для баяна та аккордеона: І. С. Бах Прелюдія і fuga з ДТК (І, ІІ т), І. Пахельбель Чакона f-moll, І. С. Бах Французька або англійська сюїта, Д. Букстехуде Органна прелюдія та fuga fis-moll).

– *твір великої форми* (сонатне алегро, класичні варіації, рондо, частина концерту). (Приклад для ф-но: И.Гайдн. Соната (т.І 1-4). В.Моцарт. Соната (т.І 1- 2) Л.Бетховен. 32 сонати для ф-но. Ф.Шуберт Сонати для ф-но. Концерти: Й.Гайдн (D-dur, G-dur). В.Моцарт (№1-27). Л.Бетховен (№ 1-3). Ф.Мендельсон (d-moll). Р.Шуман. Ф.Шопен (№1,2). Ф.Ліст (№1), Е.Гріг. К.Сен-Санс (№2,5). П.Чайковський (№1,2). О.Глазунов, М.Аренський, М.Скрябін, С.Рахманінов (№№1-3). С.Прокоф'єв (№1-3). М.Равель (№1). Д.Шостакович (№1,2). Ф. Пуленк. М.Рубінштейн (№4). Д.Гершвін, Л.Ревуцький, М. Балакірев. Приклад для гітари : Л.Боккерінні - Інтродукція і фанданго. Н.Паганіні Соната до мажор 1 частина. К.Чеченя - Варіації на тему УНП "А до мене Яків приходив". О.Віницький - Фантазія Іерусалім. А.Ольшанський - Humoresque Variations on Three Foik Songs. Приклад для баяна та аккордеона: А. Білошицький «Триптих в іспанському стилі». В. Зубицький Соната №2 «Слов'янська». А. Вівальді Концерт f-moll з циклу «Пори року». В. А. Моцарт Сонати для фортепіано).

– *п'єсу* (Приклад для ф-но: М.Лисенко. Прелюд до мінор, Концертний Вальс, Експромт ля мінор, Мрії. Л.Ревуцький. Прелюдії тв.4,7,11; Пісня. В.Косенко. Поеми-легенди №1-2. М.Скорик. Партита №5 (Вальс, Арія, Фінал). М.Штогаренко Етюди – малюнки. І.Шамо. Берізка, Веснянка, цикл "Гуцульські акварелі", "Українська сюїта". М.Кармінський. П'єси з Партит. Ю.Іщенко. Токата. І.Сасько. Цикл «Відгомін століть»). Приклад для гітари :Ф.Таррега - Спогад про Альгамбру. Р.Дієнс - "Сон козерога". А.Бойко – Монолог. А.Барріос – Собор. Приклад для баяна та аккордеона: Я. Олексів «Елегія».Ю. Романов «Ноктюрн».С. Войтенко «Відвертість»).

– *етюд* (Приклад для ф-но: К.Черні «Школа швидкості» ор. 299, «Мистецтво спритності пальців» ор. 740. М.Мошковський. 15 віртуозних етюдів. Ф.Шопен. Етюди ор. 10, 25. Етюди Ф.Ліста, О. Скрябіна, С. Рахманінова, К. Дебюссі. В.Косенко.) Приклад для гітари : Є.Віла Лобос - Етюд 1 мі мінор. Н.Кост - Етюд 23 ля мажор. Л.Брауер - Етюд 17 ре мінор. О. Іванов-Крамський Етюд-Мрії. Приклад для баяна та аккордеона: Ф. Анжеліс «Ритмічна коробочка».В. Новіков «Розпрягайте, хлопці, коней».Є. Дербенко «Циганська угорка».Р. Гальяно «Танго для Клода».В. Власов «Basso ostinato»).

Виконання музичних творів за вимогами передбачає:

- 1) достатній рівень технічної досконалості, яка демонструється під час виконання твору;
- 2) стилістичну відповідність музично-виразних засобів твору (темпоритм, агогіка, звукоутворення, педалізація) їх виконавському втіленню;
- 3) вміння охопити форму цілком;
- 4) артистизм, що демонструється під час виконання (відповідність сценічного костюму сценічному виконавському образу, вміння триматись на сцені та виразно висловлюватись).

7.3. Критерії оцінювання знань студентів

- творчий (5 балів) - високий рівень (90-100 балів А) технічна та стилістична єдність, художня виразність виконання програми, творчий підхід до написання художньо-педагогічного аналізу, якісне виконання технічно-інструктивного матеріалу, артистичність. Допускаються деякі недоліки технічного характеру.

- конструктивно-варіативний (4 бали) – достатній рівень (82-89 балів В) технічна та стилістична єдність, недостатня художня виразність виконання програми, формальний підхід до виконання художньо-педагогічного аналізу, виконання технічно-інструктивного матеріалу на достатньому рівні, недостатньо артистично. Допускаються певні недоліки технічного характеру.

- репродуктивний (3 бали) – середній рівень (74-81 балів С) виконання програми не відзначається достатньою виразністю, маються явні технічні недоліки та стилістичні помилки, художньо-педагогічного аналіз містить помилки у використанні деяких понять, задовільний рівень виконання технічно-інструктивного матеріалу, відсутність артистизму. Недоліки технічного характеру порушують цілісність форми.

- рецептивно-репродуктивний (2 бали) – незадовільний рівень (64-73 балів Д) виконання програми не відповідає технічному рівню, програма не витримана стилістично та формально. Маються помилки у музичному аналізі та музичній термінології, незадовільний рівень виконання технічно-інструктивного матеріалу, відсутність артистизму.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
74-89	добре	

60-73	задовільно	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/розділу	Форми роботи	Оціночні форми	Графік консультацій
1	Опанування аплікатурою на матеріалі гам та арпеджіо	індивідуальна	прослуховування	Відповідно до індивідуального розкладу занять, що розміщений на інформаційному стенді
2	Розвиток окремих видів техніки на матеріалі етюдів, п'єс, ансамблів	індивідуальна	прослуховування	Відповідно до індивідуального розкладу занять, що розміщений на інформаційному стенді
3	П'єса	індивідуальна	прослуховування	Відповідно до індивідуального розкладу занять, що розміщений на інформаційному стенді
4	Темп та агогіка у поліфонічних творах	індивідуальна	прослуховування	Відповідно до індивідуального розкладу занять, що розміщений на інформаційному стенді
5	Темп та агогіка у творах крупної	індивідуальна	прослуховування	Відповідно до індивідуального

	форми			розкладу занять, що розміщений на інформаційному стенді
6	Гами та технічні вправи	індивідуальна	прослуховування	Відповідно до індивідуального розкладу занять, що розміщений на інформаційному стенді
7	Етюд	індивідуальна	прослуховування	Відповідно до індивідуального розкладу занять, що розміщений на інформаційному стенді
8	П'єса українського або зарубіжного композитора	індивідуальна	прослуховування	Відповідно до індивідуального розкладу занять, що розміщений на інформаційному стенді
9	Поліфонічний цикл	індивідуальна	прослуховування	Відповідно до індивідуального розкладу занять, що розміщений на інформаційному стенді
10	Твір крупної форми	індивідуальна	прослуховування	Відповідно до індивідуального розкладу занять, що розміщений на інформаційному стенді

9. Список основної та додаткової літератури.

9.1. Основна література

1. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа): Підручник для вищ. та серед. навчальних закладів. [текст] / М. Давидов. – Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2005. – 418 с.
2. Склярів О.Д. Методика викладання курсу фортепіано. Формування і розвиток виконавчих навичок студентів : Навч. посіб. для вищ. навч. закл. культури і мистец. / О. Д. Склярів; Харк. держ. акад. культури. - Х., 2002. - 79 с.
3. Михайленко М. П. Методика викладання гри на шести струнній гітарі. - Київ, 2003. -248 с.
4. Матвєєва О.О. Особливості виконання фортепіанної сюїти І. Шамо "Картини російських живописців": метод. рек. для студ. муз.-пед. ф-тів педвузів/ Х : ХДПУ, 2001
5. Григорьев Л., Платек Я. Современные пианисты М. : Сов. Композитор, 1990

9.2. Додаткова література

1. Калашник М.П. Музичний тезаурус композитора: аспекти вивчення: монографія.- Харків СПДФЛ Мосякін В.Н., 2010
2. Михайличенко О.В. Основи загальної та музичної педагогіки: теор. Та іст. : [навч. посіб. Для студ. Муз. Спец.]- Суми: Наука, 2004
3. Олексюк О.М. Музична педагогіка: Навчальний посібник. - К.: КНУКіМ, 2006. -. 188
4. Черкасов В.Ф. Теорія і методика музичної освіти: Навчальний посібник.- Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014
5. Мошак Е. Традиции гитарной музыки в контексте европейской музыкальной культуры второй половины XX столетия : дис. ... кандидата мистецтвознавства, 17. 00. 03 Музичне мистецтво / Одеська державна музична академія імені А. В. Нежданової. Одеса, 2012, 165 с.
6. Семёнов, В.А. Современная школа игры на баяне/ В.А. Семёнов. – М.: Музыка, 2003.

Інтернет-ресурси

- 1.<http://www.classic-music.ru/>
- 2.<http://classic.chubrik.ru/>
- 3.<http://classicmusicon.narod.ru/>
- 4.<http://musicmp3.spb.ru/genres/2/classical.htm>